

Тема номера: Тяглість традиції

РЕДАКЦІЯ VERBUM

15 СІЧНЯ 2020

Шановні читачі! «Традиція, – писав Гілберт Кіт Честертон, – означає давати право голосу найвідкиненішому з класів – нашим предкам. Це демократія мертвих. Традиція відмовляється коритися малій і самовпевненій олігархії тих, кому просто пощастило ходити по землі».

Фото: Lawrence Lew OP

Сформульовано красиво, але є з чим посперечатися. Усе-таки мертві вже переймаються іншими речами; традиція ж – це справа живих. Без постійної актуалізації та взаємодії з

довколишнім світом вона ризикує перетворитися на костюмоване зібрання, порожній ритуал, незрозумілу вимогу. У цьому випуску «Вербуму» ми придивляємося до взаємодії минулого й сучасності, до дихання традиції та її привабливості.

Розпочинається номер із розмови з отцем Ігорем Гнюсом ОР про традиційну Месу – латиномовну, повну жестів і текстів, незвичних для католиків, які народилися вже після II Ватиканського собору. Ми спілкувалися про відчуття автентичності, яке може дати давня Літургія, та про глибини духовності, у ній сконденсовані. «Те, що традиційна Меса складна й не зовсім зрозуміла, навіть добре: було б дивно, якби щось цінне давалося людині без зусиль».

Отець Петро Балог ОР придивляється до традиції благословення води, яка набуває особливої ваги у святі Водохреща. Зрозуміло, що сама собою освячена вода не змінюється, не набуває магічних властивостей. Та вона має велике значення для вірних, бо ж саме «за допомогою води й не інакше відбувається ініціація до християнської спільноти». Сучасні обряди Водосвяття виникли саме у зв'язку з підготовкою води для хрещення в ранній Церкві, але поступово наповнилися новими сенсами.

Катя Рудик розповідає про бурлескний дух Маланки, який не зник навіть у радянські часи, а сьогодні став основою для найбільшого східноєвропейського карнавалу – чернівецького Маланка-фесту. Те, що було веселим, а подекуди небезпечним для здоров'я учасників сільським звичаєм, зараз упевнено здобуває собі місце у великій популярній культурі, змінюючись разом із нею. Але так і мусить бути, бо природа Маланки – сміхова, а складно сміятися разом із тим, що далеке від нашого розуміння.

На завершення випуску пропонуємо переклад есе Вірджинії Вулф, у якому йдеться про парадокс юнацького читання. Молодість сприймають як пору нонконформізму й бунтарства, але варто лише згадати тексти, які ми читаємо років до двадцяти п'яти, щоб зрозуміти, як глибоко вона занурена в традицію, бодай літературну. Молоді люди читають класиків – зростають на класиках; це пізніше, подорослішавши, ми починаємо цінувати сучасних авторів, схожих на нас. Тож, можливо, нонконформізм і традиція не такі вже й далекі одне від одного, як може здатися.